

Sygn. akt **IC 327/17**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Tadeusz Bulanda	
Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Skolimowska	

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa **J. M.**

przeciwko **(...) S.A. z siedzibą w W.**

o zapłatę

I. Oddała powództwo;

II. Zasądza od J. M. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu i nie obciąża powoda kosztami procesu w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IC 327/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 3 kwietnia 2017 roku J. M. wniósł o stwierdzenie nieważności umowy o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF (nr (...)), którą zawarł 25 lutego 2008 roku z (...) Bankiem S.A., obecnie występującym pod firmą (...) S.A. w W.. Powód wniósł także o zasądzenie od pozwanego banku kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu dochodzonego roszczenia wskazał, że powyższą umowę zawarł z pozycji konsumenta. Po drugiej stronie kontraktu występuje przedsiębiorca, podmiot profesjonalnie zajmujący się udzielaniem kredytów oraz pożyczek. Stwierdził, że § 11 ust. 4 umowy, zawartej według wzorca umownego, ukształtował jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interesy (art. 385¹ § 1 k.p.c.). Należy go uznać za niedozwoloną klauzulę umowną. Bezskuteczność tego postanowienia zdaniem powoda skutkuje brakiem możliwości ustalenia najistotniejszych elementów umowy. Musi prowadzić do uznania, że umowa nie została zawarta. Zastosowany wzorec umowny uprawniał bank do regulowania wysokości rat pożyczki waloryzowanej kursem franka szwajcarskiego poprzez dowolne ustalanie wysokości kursu tej waluty i wartości spreadu walutowego. Podniósł, że samo wskazanie terminu ustalenia kursu waluty bez określenia sposobu ustalenia tego kursu uniemożliwia pożyczkobiorcy ustalenia wysokości swojego zobowiązania w walucie, w jakiej rzeczywiście udzielono pożyczki, czyli w polskich złotych. Podał, że zastosowana przez pozwanego klauzula została wpisana przez Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumenta do rejestru klauzul niedozwolonych pod pozycją 5743. Zaznaczył, że umowa poczynając od chwili jej zawarcia pozostaje w sprzeczności z Rekomendacją S, dotyczącą dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie z 2006 roku, wydaną przez Komisję Nadzoru Bankowego. Umowa nie spełnia bowiem

obowiązku określenia sposobu i terminu ustalania kursu wymiany waluty, na podstawie którego wyliczana jest wartość rat kapitałowo-odsetkowych. Podniósł, że kwota nominalna pożyczki wynosi 195 955,36 CHF (421 500 złotych). Do lutego 2017 roku spłacił około 47 312,29 CHF (246 696,20 zł), zaś biorąc pod uwagę aktualny kurs franka szwajcarskiego na poziomie 3,981 złotych, do zapłaty na rzecz pozwanego pozostało mu 149 723,99 CHF (596 051,20 zł), a więc będzie zmuszony zwrócić dwukrotną wysokość pożyczki. Tym samym uregulowanie w umowie pożyczki ostatecznej kwoty nominalnej udzielonego świadczenia ma charakter pozorny, bowiem wysokość kwoty nominalnej udzielonej pożyczki nie jest stała, co powoduje, iż umowa jest sprzeczna z bezwzględnie obowiązującymi przepisami prawa oraz zasadami współżycia społecznego i na podstawie art. 58 § 1 k.c. jest nieważna w całości (pozew – k. 2-9).

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego. Potwierdził, że strony związane są umową z dnia 25 sierpnia 2008 roku o pożyczkę waloryzowaną kursem CHF. Umowa została zawarta na wniosek powoda, posiadającego wykształcenie wyższe. Po negocjacjach strony ustaliły wysokość pożyczki na 421 500 złotych, która waloryzowana jest kursem franka szwajcarskiego. Została oprocentowana według zmiennej wyznaczonej jako suma stawki bazowej LIBOR 3M powiększoną o marżę banku w wysokości 3,2%. Pożyczkobiorca złożył oświadczenie, iż zapoznał się z treścią postanowień umownych. Pożyczkobiorca oświadczył również, że jest świadomy ryzyka kursowego związanego z waloryzowaną pożyczką i wahań kursu złotego wobec obcej waluty. Pozwany podniósł, że pomimo wystąpienia okoliczności na którą nie ma wpływu - wzrost kursu franka szwajcarskiego - oprocentowanie pożyczki jest niższe względem potencjalnie udzielonej pożyczki w polskiej walucie. Powołując się na treść orzeczenia Sądu Najwyższego zakwestionował istnienie interesu prawnego powoda w żądaniu stwierdzenia nieważności umowy pożyczki, gdyż ustawodawca w nowelizacji prawa bankowego z 29 lipca 2011 roku przewidział możliwość wyeliminowania z obrotu postanowień umownych zawierających niejasne reguły naliczania należności kredytowych. Polegała na skierowaniu żądania do sądu o wprowadzenie do umowy konkretnych zasad dokonywania przeliczeń. Pozwany podał, że powód miał możliwość spłaty zobowiązania w walucie indeksacyjnej, lecz z tej możliwości nie skorzystał, co potwierdza aneks do umowy z dnia 12 lutego 2016 roku. Stwierdził, że tabele kursowe, na podstawie których przeliczeniu podlegają raty pożyczki, uwzględniają zmiany zachodzące na rynkach walutowych i znajdują oparcie w mechanizmach gospodarki wolnorynkowej. Wysokość spreadu banku także uwzględnienia mechanizmy gospodarki wolnorynkowej i nie jest wygórowany w porównaniu ze spreadem pobieranym przez inne instytucje finansowe. W ocenie strony pozwanej umowa kredytu denominowanego w walucie obcej mieści się w granicach wyznaczonych zasadą swobody umów i nie narusza bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa. Pozwany podkreślił konieczność poszanowania autonomii woli osoby dokonującej czynności prawnej (odpowiedź na pozew – k. 55-68v).

W piśmie procesowym z 17 października 2017 roku powód stwierdził, że jego wykształcenie nie wystarcza, by traktować go jako fachowca z zakresu produktów bankowych, posiadającego umiejętności analizy i interpretacji wzorca umowy zastosowanego przez pozwanego. Potwierdził podpisanie oświadczenia o zapoznaniu się z regulaminami udzielania kredytów i pożyczek stosowanych przez bank, jednak jak stwierdził powszechna jest praktyka banków do szybkiego zawierania umowy głównej. Uniemożliwia ona rzeczowe zapoznanie się z regulaminami, których zapisy i tak nie podlegają negocjacji. Podkreślił, że roszczenie opiera na zastosowaniu przez bank w umowie klauzuli abuzywnej, dotyczącej sposobu i terminu ustalania kursu franka szwajcarskiego. Klauzula nie ma zastosowania wobec stron ponieważ jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i rażąco narusza jego interes jako konsumenta. Podkreślił, że zobowiązanie do spłaty pożyczki w walucie waloryzacji jest nieskuteczne, gdyż pozostaje w sprzeczności z elementami przedmiotowo istotnymi, określonymi w art. 720 k.c. Jeżeli uzyskał pożyczkę w walucie polskiej, to jego obowiązkiem jest jej zwrot w tożsamej walucie. Frank szwajcarski stanowi jedynie klauzulę waloryzacyjną, której zadaniem jest jedynie określenie wartości raty pożyczki spłacanej w złotych. Oświadczył, że jedynym sposobem na zakończenie stosunku prawnego jest ustalenie nieważności umowy pożyczki, co uzasadnia jego interes prawny w wytoczeniu powództwa. Zaprzeczył, aby miał możliwość spłaty zaciągniętej pożyczki hipotecznej bezpośrednio we frankach szwajcarskich. Stwierdził, że pożyczkę zamierzał spłacać w złotych, natomiast kurs CHF stanowił jedynie klauzulę waloryzacyjną. Podniósł, że kurs franka szwajcarskiego ustalany przez bank w każdym przypadku jest wyższy od kursu sprzedaży tej waluty ustalonej przez Narodowy Bank Polski (pismo procesowe – k. 165-171).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W 2008 roku J. M. postanowił zaciągnąć jak najwyższe zobowiązanie pieniężne, którego zabezpieczeniem miała być należąca do niego zabudowana nieruchomości. Po skalkulowaniu przedstawionych ofert postanowił wystąpić do (...) Banku spółki akcyjnej (obecna działającego pod nazwą (...) spółka akcyjna) z siedzibą w W. o udzielenie pożyczki w kwocie 476 700 złotych, w walucie obcej, wskazując przy tym franka szwajcarskiego jako walutę kredytu (dowód z przesłuchania powoda – k. 174-177, kopia wniosku – k. 88-93).

Po złożeniu wniosku kredytowego i wydaniu przez bank decyzji kredytowej, w dniu 25 lutego 2008 roku J. M. zawarł z (...) Bankiem S.A. w W. umowę o pożyczkę hipoteczną dla osób fizycznych (...) waloryzowaną kursem CHF, o numerze (...). Na mocy tej umowy bank udzielił J. M. pożyczki w kwocie 421 500 złotych, waloryzowanej kursem franka szwajcarskiego (§ 1 ust. 1 i 2), która miała zostać spłacona w przeciągu 240 miesięcy, tj. do 12 marca 2028 r. (§ 1 ust. 3). Pożyczkę oprocentowano według zmiennej stopy procentowej, ustalonej na dzień wydania decyzji kredytowej jako stawka bazowa LIBOR 3M powiększona o stałą marżę Banku (§ 1 ust. 7, § 9 ust. 1 i 2).

J. M. zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat wyrażonym w CHF (§ 10 ust. 1 i 2 umowy).

W § 10 ust. 4 umowy postanowiono, że raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W umowie uzgodniono, że zapłata raty kapitałowo-odsetkowej nastąpi poprzez obciążenie rachunku powoda kwotą PLN odpowiadającą wysokości raty wyrażonej w CHF (§11B umowy).

J. M. oświadczył, że został dokładnie zapoznany z warunkami udzielania pożyczki złotej waloryzowanej kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty pożyczki i w pełni je akceptuje. Pożyczkobiorca oświadczył, że jest świadomy, iż z pożyczką waloryzowaną związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje, wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych, mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi pożyczki (§ 29 ust. 2)

kopia umowy pożyczki – k. 13-20, kopia decyzji kredytowej – k. 94-96, dowód z przesłuchania powoda – k. 174-177

Z dniem 1 kwietnia 2009 roku zmianie uległy postanowienia Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach kredytów mieszkaniowych (...), stanowiącego integralną część umowy pożyczki nr (...) z 25 lutego 2008 roku. Zmiany polegały m.in. na wprowadzeniu do ww. Regulaminu w rozdziale I definicji spreadu walutowego i tabeli kursowej oraz zasad i przesłanek wyznaczania kursów walutowych i spreadu, ujętych w tabelach kursowych banku. Dodatkowo z dniem 1 lipca 2009 roku bank umożliwił pożyczkobiorcy w ramach pożyczek (...) spłatę pożyczki w walucie waloryzacji, poprzez zawarcie aneksu, wprowadzając stosownie postanowienia do § 24 Regulaminu (wydruk regulamin udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...) – k. 97-105, wydruk regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach(...) – 131-137v, kopia pisma okólnego – k. 138-139, wydruk regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach(...) – 140-147v, kopia pisma okólnego – k. 148, wydruk ze strony internetowej – k. 149).

Aneksem nr (...) z 30 marca 2010 roku strony umowy pożyczki wydłużyły okres kredytowania do 312 miesięcy, tj. do dnia 12 marca 2034 roku (kopia aneksu nr (...) – k. 21).

Na podstawie aneksu nr (...) do umowy datowanego na 28 marca 2011 roku strony postanowiły, że raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe płatne są w złotych po ich uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. Ustalono również karencję w spłacie kapitału pożyczki w okresie od 12 kwietnia 2011 roku do 12 września 2011 roku (kopia aneksu nr (...) do umowy – k. 23).

W aneksie do umowy z dnia 23 września 2011 roku strony czasowo ograniczyły spłatę pożyczki (kopia aneksu – k. 22).

W dniu 12 lutego 2016 roku strony zawarły aneks do umowy pożyczki, zapewniający J. M. możliwość dokonania zmiany waluty spłaty pożyczki hipotecznej dla osób fizycznych (...) waloryzowanej kursem CHF ze złotych polskich na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na złote polskie w okresie obowiązywania umowy (§ 1 ust. 1) (kopia aneksu do umowy – k. 24-26).

Podstawę ustaleń faktycznych w rozpoznawanej sprawie stanowiły wskazane dowodowy z dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne a które nie były kwestionowane przez strony. Sąd wziął pod uwagę także dowód z przesłuchania powoda, który w sposób szczerzy i przekonujący przedstawił informację o okolicznościach związania się z pozwanym bankiem umową pożyczki.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Podstawą prawną roszczenia o ustalenie nieważności umowy zawartej w dniu 25 lutego 2008 roku jest art. 189 k.p.c., który pozwala na ustalenie istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Przesłanką powództwa opartego na art. 189 k.p.c. jest interes prawny w żądaniu ustalenia. Zgodnie z utrwalonym w orzecznictwie poglądem interes prawny ujmowany jest jako obiektywna w świetle obowiązujących przepisów prawa, wywołana rzeczywistym naruszeniem albo zagrożeniem określonej sfery prawnej, potrzeba uzyskania konkretnej treści wyroku (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 1972 r., III CRN 607/71, OSNC 1973, nr 4, poz. 64 i z dnia 22 września 1999 r., I PKN 263/99, OSNAP 2000, nr 2, poz. 36 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r., III CZP 121/13). Innymi słowy interes ten należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego prawa lub stosunku prawnego w celu ochrony przed groźącym naruszeniem sfery uprawnień powoda (por. orzec. Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1987 roku, III CRN 57/87, OSNPG 1987, nr 7, poz. 27). Powód nie posiada interesu prawnego, gdy obok powództwa o ustalenie istnieje inna forma ochrony praw podmiotowych, a więc np. w procesie o świadczenie, ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa (patrz: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia z 6 czerwca 1997 roku, II CKN 201/97).

J. M. nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy pożyczki hipotecznej z 25 lutego 2008 r., bowiem skoro, jak twierdzi, z powodu nieważności umowy o pożyczkę hipoteczną spełnione przez niego na podstawie tej umowy świadczenie było nienależne (art. 410 k.c.), to przysługuje mu dalej idące roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia.

Niezależnie od powyższego podnieść trzeba, że nie zasługuje na poparcie argumentacja powoda, iż umowa pożyczki hipotecznej z 25 lutego 2008 r. jest bezwzględnie nieważna z powodu zawartego w niej abuzywnego postanowienia, według którego bank jest uprawniony do ustalania wysokości kursu CHF i wartości spreadu walutowego.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

W realiach niniejszej sprawy rozróżnić trzeba dwie kluczowe kwestie: poddanie pożyczki udzielonej w walucie polskiej waloryzacji wg wartości franka szwajcarskiego i uregulowanie sposobu spłaty pożyczki w walucie polskiej, zgodnie z harmonogramem wyrażonym we franku szwajcarskim, według kursu PLN/CHF ustalonego w tabeli banku (§ 10 ust. 4 umowy).

Gdy chodzi o pierwszą kwestię, to określony w umowie z 25 lutego 2008 r. mechanizm waloryzacji pożyczki w PLN kursem CHF jest dopuszczalny w świetle art. 358¹ § 2 k.c. (obowiązującego już w momencie zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki hipotecznej), zgodnie z którym strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego

zostanie ustalona według innego niż pieniądz miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż ten pieniądz, na który zobowiązanie opiewa. Miernikiem tym może być zatem inna waluta, także wirtualna (M. Gutowski (red.), Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz. Art. 1-44911. Warszawa, 2016). W świetle ww. przepisu waloryzacja wartością CHF w zawartej przez powoda umowie o pożyczkę hipoteczną była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c.

Gdy chodzi o postanowienie umowne nakazujące spłatę raty kapitałowo-odsetkowej wg kursy PLN/CHF ustalonego w tabeli kursowej banku, to przyjąć trzeba, że jest to postanowienie abuzywne w rozumieniu art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. Takie rozwiązanie, jak zastosowane w § 10 ust. 4 przedmiotowej umowy, skutkuje pozbawieniem konsumenta wpływu na sposób ustalania kursu franka szwajcarskiego, wedle którego ma nastąpić spłata raty. Abuzywność tego postanowienia umownego została stwierdzona w wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, z dnia 27 grudnia 2010 roku, sygn. akt XVII AmC 1531/09, zgodnie z którym zostało uznane za niedozwolone postanowienie wzorca umowy o treści „Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. W myśl art. 479⁽⁴³⁾ wyrok ten ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (wpis postanowienia wzorca umownego do rejestru nastąpił pod numerem 5743 w dniu 5 maja 2014 r.).

W § 10 ust. 4 umowy, którą zawarł powód postanowiono, że „raty kapitałowo-odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF, z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50”. Rozbieżność pomiędzy tym postanowieniem a postanowieniem objętym wyrokiem w sprawie o sygn. akt XVII AmC 1531/09 dotyczy słów „oraz raty odsetkowe”, co oznacza, że w zakresie spłaty rat kapitałowo-odsetkowych brzmienie obu klauzul jest tożsame. W ocenie Sądu konieczność respektowania rozszerzonej prawomocności wyroku SOKiK wyklucza w niniejszym postępowaniu ponowną analizę, czy omawiana klauzula zawarta w § 10 ust. 4 umowy z 28 lutego 2008 r., zawartej z (...) Bankiem S.A. przez J. M., stanowi postanowienie abuzywne. Sąd orzekający w tej sprawie nie tylko jest związany mocą wyroku wydanego przez SOKiK, lecz nadto podziela argumentację przedstawioną w uzasadnieniu tego orzeczenia, iż „...kwestionowane w pozwie postanowienie umowne daje Bankowi możliwość uzyskania korzyści finansowych stanowiących dla kredytobiorcy dodatkowe koszty kredytu, których oszacowanie nie jest możliwe. Znamienne bowiem, że czynniki obiektywne, a zatem sprawdzalne z punktu widzenia konsumenta, jak w szczególności wysokość rynkowych kursów wymiany CHF, tylko częściowo wpływają na ostateczny koszt kredytu ponoszony przez konsumenta.. Kurs sprzedaży waluty obcej określony w tabeli kursowej Banku zawiera bowiem marżę kupna lub sprzedaży, która to wartość jest zależna wyłącznie od woli Banku. W ocenie Sądu, taka regulacja stanowi o naruszeniu przez Bank dobrych obyczajów. Te nakazują bowiem, aby ponoszone przez konsumenta koszty związane z zawarciem umowy były możliwe do przewidzenia”.

J. M. zawarł umowę z dnia 28 lutego 2008 r. na podstawie wzorca sporządzonego przez pozwany bank, na którego treść nie miał wpływu. W tych okolicznościach uznać należy, że klauzula zawarta w § 10 ust. 4 ww. umowy nie wiąże powoda, jest on jednak związany umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2 k.c.). Umowa ta może być wykonywana mimo niezwiązania powoda niedozwoloną klauzulą, bowiem w miejsce niewiążącej powoda klauzuli abuzywnej możliwe jest zastosowanie przepisów o charakterze dyspozytywnym. Podnieść wszak należy, że zgodnie z art. 56 k.c. czynność prawna wywołuje nie tylko skutki w niej wyrażone, lecz również te, które wynikają z ustawy, z zasad współżycia społecznego i z ustalonych zwyczajów.

Abuzywność przedmiotowej klauzuli, dającej bankowi możliwość jednostronnego kształtowania tabeli kursów waluty obcej na potrzeby obsługi kredytu, nie czyni umowy pożyczki hipotecznej nieważną, bowiem w świetle art. 58 § 1 i 2 k.c. a contrario umowa ta nie jest sprzeczna z ustawą i nie ma na celu obejścia ustawy, oraz nie jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Umowa zawarta przez powoda z (...) Bankiem S.A. jest czynnością prawną, typem umowy uregulowanej w art. 720 k.c., jest też czynnością bankową, wymienioną w art. 5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997

r. Prawo bankowe, zaś umowna waloryzacja zobowiązana wyrażonego w złotych kursem CHF była dopuszczalna w dacie zawarcia umowy w świetle art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c.

Obecnie obowiązującym przepisem dyspozytywnym, który określa kursu wymiany waluty dla potrzeb wykonania zobowiązania wyrażonego w walucie obcej jest ten zawarty w art. 358 § 2 k.c. zgodnie z którym wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. Przepis ten wszedł jednakże w życie w dniu 24 stycznia 2009 roku, co oznacza, iż nie mieć zastosowania w niniejszej sprawie, skoro abuzywna klauzula zawarta w § 10 ust. 4 umowy nie wiąże powoda od początku, tj. od 25 lutego 2008 r.

W ocenie Sądu należy w tej sytuacji zastosować przez analogię, obowiązujący w dacie zawarcia umowy o pożyczkę hipoteczną, art. 41 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe. Zgodnie z tym przepisem jeżeli weksel wystawiono na walutę, która nie jest walutą miejsca płatności, sumę wekslową można zapłacić w walucie krajowej podług jej wartości w dniu płatności. Wartość waluty zagranicznej oznacza się podług zwyczajów miejsca płatności. W związku z tym, że art. 41 ust. 2 odnosi się do miejsca płatności, należy przyjąć, że właściwym kursem w Polsce będzie średni kurs waluty ustalany przez NBP (patrz: M. Czarnecki, L. Bagińska, Prawo wekslowe. Komentarz [w:] Prawo wekslowe i czekowe. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2013). Skoro zatem zawarta w § 10 ust. 4 umowy z 25 lutego 2008 r. klauzula jest abuzywna i nie wiąże J. M., to w świetle pozostałych postanowień tej umowy oraz w świetle ww. przytoczonego i omówionego przepisu prawa powszechnego, jakim jest prawo wekslowe, J. M. mógł od początku spłacać raty kapitałowo-odsetkowe bezpośrednio w CHF, skoro w tej walucie został określony harmonogram spłaty oraz w PLN wg kursu średniego określonego przez NBP.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić trzeba, niezasadne jest powództwo J. M. o ustalenie nieważności umowy pożyczki hipotecznej z dnia 25 lutego 2008 r. po pierwsze z tego względu, że nie zachodzi interes prawny, będący przesłanką tego powództwa, skoro powód mógłby dochodzić zapłaty świadczenia nienależnego przy przesłankowym ustaleniu nieważności umowy, a po drugie z tego względu, że brak jest podstaw stanowisku, iż przedmiotowa umowa jest nieważna z tej tylko przyczyny, że zawiera postanowienie abuzywne, bowiem postanowienie to może być zastąpione unormowaniem o charakterze dyspozytywnym, co umożliwi wykonanie umowy. Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. Powód przegrał sprawę w całości, jednakże Sąd uznał za sprawiedliwe obciążenie powoda kosztami poniesionymi przez pozwanego jedynie w części, tj. w zakresie wynagrodzenia pełnomocnika (2 700 złotych) oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Sąd podzielił argument powoda o abuzywności danego postanowienia umownego. Podnieść też trzeba, że nierówna jest pozycja stron, z których jedną jest konsumentem, a drugą przedsiębiorcą o znacznej pozycji finansowej. Podnieść wreszcie trzeba, że pozwany bank prowadzi szereg podobnych spraw dotyczących zobowiązań waloryzowanych kursem CHF, a zatem nakład pracy na dostosowanie stanowiska pozwanego do realiów konkretnej sprawy nie jest znaczny.